प्रकृतमर्थमुपसंहरति देहीति सर्वाणिभूतानिकथमेतेदीनाअल्पबलाबलवत्तरेणमयाहंतव्याःकथमेषांपुत्रादयएतैर्विनाजीविष्यंतिकथंवाहंभीष्मादिभिर्गुरुभिर्विनाजीविष्यामीतिशोचितुंनार्हसीत्यर्थः ॥३०॥ अर्जुनस्यअनात्मनिदेहेआत्मधीरूपोमोहोनिवारितः इदानींस्वधर्मेयुद्धेअधर्मधीरूपंमोहंनिवारयतिस्वधर्ममपीत्यादिना युद्धंक्षत्रियस्यस्वोधर्मःतमवेक्ष्यापिविकंपितुंचलितुंनार्हसि हियस्मात्धर्म्यात्धर्मादनपेताद्युद्धादन्यत्क्षत्रियस्यश्रेयःप्रशस्ततरंनास्ति ॥ ३१ ॥ किंच यदृच्छयाअप्रार्थितमप्युपपन्नमुपस्थितंस्वर्गद्वारंअपावृतमुद्घाटितंयेक्षत्रियालभंतेतेसुखिनोधन्याभवंतीतिसंबंधः ॥३२॥ युद्धत्यागेइष्टनाशोनिष्टप्राप्तिश्चभवतीत्याह अथचेदिति ॥ ३३ ॥ अव्ययांदीर्घकालां ॥ ३४ ॥ अकीर्त्तिमेवाह भयादिति त्वंबहुमतोभूत्वास्वतएवअतिश्लाघ्यवृत्तःसन्लाघवंलघुभावंकातर्याख्यंयेषांपुरतोयास्यसितेमहारथास्त्वांभयाद्रणादुपरतंमंस्यंतइतियोजना ॥ ३५ ॥ किंचअवाच्यवादान्वक्तुमयोग्यान्शब्दान्षंढतिलोर्जुनइत्यादीन् सामर्थ्यंनिंदंतःधिगस्यशौर्यंयोभीष्मादिभयात्पलायितइति इदंवचनंमरणादप्यधिकंदुः

देहीनित्यमवध्योयंदेहेसर्वस्यभारत॥ तस्मात्सर्वाणिभूतानिनत्वंशोचितुमर्हसि॥ ३० ॥ स्वधर्ममपिचावेक्ष्यनविकंपितुमर्हसि ॥ धर्म्याद्धियुद्धाच्छ्रेयोन्यत्क्षत्रियस्यनविद्यते॥ ३१ ॥ यदृच्छयाचोपपन्नंस्वर्गद्वारमपावृतं ॥ सुखिनःक्षत्रियाःपार्थलभंतेयुद्धमीदृशं ॥ ३२ ॥ अथचेत्त्वमिमंधर्म्यंसंग्रामंनकरिष्यसि॥ ततःस्वधर्मंकीर्त्तिंचहित्वापापमवाप्स्यसि ॥ ३३ ॥ अकीर्त्तिंचापिभूतानिकथयिष्यंतितेव्ययां ॥ संभावितस्यचाकीर्त्तिर्मरणादतिरिच्यते ॥ ३४ ॥ भयाद्रणादुपरतंमंस्यंतेत्वांमहारथाः॥ येषांचत्वंबहुमतोभूत्वायास्यसिलाघवं ॥ ३५ ॥ अवाच्यवादांश्चबहून्वदिष्यंतितवाहिताः ॥ निंदंतस्तवसामर्थ्यंततोदुःखतरंनुकिं॥ ३६ ॥ हतोवाप्राप्स्यसिस्वर्गंजित्वावाभोक्ष्यसेमहीं॥ तस्मादुत्तिष्ठकौंतेययुद्धायकृतनिश्चयः ॥ ३७ ॥ सुखदुःखेसमेकृत्वालाभालाभौजयाजयौ॥ ततोयुद्धाययुज्यस्वनैवंपापमवाप्स्यसि॥ ३८ ॥

खं इतोऽन्यद्दुःखतरमधिकंदुःखंकिंनकिमपीत्यर्थः ॥३६ ॥ यद्वाजयेमयदिवानोजयेयुरित्युक्तंतत्राह हतोवेति रणेस्थितस्यस्वर्गोवाराज्यंवासिद्धमस्तीतिपक्षद्वयमपिहितावहमित्यर्थः ॥ ३७ ॥ स्वधर्मस्ययुद्धस्याकरणेधर्मकीर्त्योर्नाशःपापावाप्तिश्चाथचेदितिश्लोकेनभगवतायद्यप्युक्तातथापियुद्धस्यअर्जुनाभिमतेकाम्यत्वपक्षेअहोबतमहत्पापंकर्त्तुंव्यवसितावयं यद्राज्यसुखलोभेनहंतुंस्वजनमुद्यताइतितत्करणेपापप्रसक्तिरस्तितांनिवारयितुंसित्ध्यसित्ध्योःसमत्वलक्षणंयोगमाह सुखदुःखेइति समेकृत्वासुखदुःखयोस्तद्धेत्वोःराज्यलाभालाभयोस्तद्धेत्वोश्चजयाजययोःरागद्वेषावकृत्वेत्यर्थःकेवलंस्वधर्मोयमितिमत्वायुद्धाययुज्यस्वघटस्व एवंकुर्वंस्त्वंपापंनावाप्स्यसि यस्तुराज्यलोभेनसुहृद्वधंकरोतितस्यास्येवपापमितिभावः कथंतर्हिस्वधर्मत्वेनानुष्ठितेपियुद्धेहतोवाप्राप्स्यसिस्वर्गमित्यादिफलस्मरणं आनुषंगिकमितिब्रूमः तथाचापस्तंबः तद्यथाम्रेफलार्थंनिर्मितेच्छायागंधइत्यनूत्पद्येतेएवंधर्मंचर्यमाणमर्थाअनूत्पद्येतेनधर्महानिर्भवतीतिआम्रनिदर्शनेनप्रतिपादयति ॥ ३८ ॥

Digitized by Google